

saavidt ligegyldigt. Jeg holder det for rigtigst, saaledes som det er foreslaaet af den høitærede Minister, at det anbringes paa Nicolaitaarn, og jeg skal sige derom, at ikke alene vil det saa kunne sees over en stor Deel af Landet, men ogsaa fra Søen, og det ikke blot fra Røbenhavn, men fra den nordlige Deel af Rjøge Bugt, fra hele Drogden og en Deel af Sundet. Forholdene ere jo her saaledes, at mange Skibe maae stoppe op enten i Drogden eller ved Dragør eller udenfor Trekroner, og naar Rjøbenhavn nu er det Sted, hvor Signalet navnlig bør anbringes, saa er det, fordi der aarligt passerer her forbi omtrent 30,000 Skibe, og det er altsaa paa dette Sted, at Nytten af Signalet væsentlig skal havees. Naar nu Universitetet skal give Signalet, saa vil Beforsningen altsaa blive accurat den samme for Universitetet som for Indenrigsministeriet; det skal gives paa et andet Sted end Observatoriet, paa et Sted, hvor der maa opstilles et Uhr, hvorfra Traade føre hen til det Sted, hvor Signalet gives; der maa være en kyndig Mand derved, fremdeles et Bud, et Apparat, en lille Øgning osv., saa at Beforsningen for Universitetet accurat bliver den samme som for den anden Anstalt. Hvad Universitetets Forpligtelse angaaer, da er det jo, som jeg allerede har bemærket, Hævd, hvorpaa den støtter sig; men denne ved Hævd begrundede Forpligtelse indskrænker sig til den ringe Ting at give Kuglesignal 2 Gange om Ugen. Jeg kommer nu til en Side af Spørgsmaalet, hvorpaa den høitærede Ordfører synes at lægge særdeles Vægt. Han sagde nemlig, at overalt i den civiliserede Verden er det, hvor saadanne Signaler gives, de af Staten indstiftede Observatorier, der give dem, og han nævnedes der udtrykkelig Greenwich. Her har den ærede Ordfører imidlertid ikke ganske Ret, og det er jo ogsaa et Forhold af saa speciel Natur, at jeg heller ikke kunde vente, at Udvalget skulde være bekendt dermed. Mig ligger dette Forhold noget nærmere, jeg kjender disse Forhold ret godt, og jeg skal tillade mig at fremsætte nogle Exempler derpaa. Naar der udtrykkelig nævnes Greenwich, da maa jeg bemærke, at dette ikke er et Observatorium saaledes som vort, idet det nemlig har en anden Opgave

end vort Observatorium. Greenwich er bygget for Søen og for Svøesenet, og det er ikke i Greenwich, at flere af disse store, berømte engelske Astronomer, om hvilke vi have hørt Tale, have været. Nei, det er paa andre Steder; lad os saaledes nævne Sir William Herschel; han har aldrig haft Noget med Greenwich at bestille; det have derimod andre, vel ogsaa fremragende Mænd, blandt hvilke jeg skal nævne Halley og den nuværende Astronom, Professor Airy. Greenwich er oprettet i 1674 af Carl den Anden, og forbi man var bleven opmærksom paa, at der maatte dannes et Bindeled imellem Søfarten og Astronomien. Derfor befalede Kongen, at der skulde oprettes et Observatorium paa et fremragende Sted, saaledes at det kunde sees fra Søen. Dette Observatorium blev anlagt ved Themsen, hvor mange Skibe passere, og saa høit, at det kunde sees, og det fik den Opgave at bestemme Maanens og Stjernernes Stilling og Bevægelse paa Himlen for at give Sømanden et Middel til at finde sin Vej paa Søen. Greenwich Observatorium begyndte i 1676 sine Observationer under Flamsteed, og det har aldrig for nægtet sin Opgave. Hvis man nu spørger om, hvorledes Sagen stiller sig med Hensyn til Maanekort, Opdagelsen af Cometer og den physiske Deel af Astronomien, da er det Noget, om hvilket man paa Greenwich Observatorium siger: det kommer os ikke ved; dette Observatorium er nemlig kun til for Svøesenet's Stjlb. Derfor er der ogsaa paa Greenwich et stort Beregningscontoir, og den bekjendte store engelske Spalmanak bliver beregnet der. Denne Almanak gaaer som bekjendt over hele Verden og bliver copieret, saa at sige, i alle andre Almanaker. Vi maae saaledes ikke troe, at den Almanak, vi have her, ubeløkkende er beregnet af vedkommende Astronom; man tager Greenwich Almanak og copierer den, og det samme gjør man næsten overalt i Europa. Altsaa, det er bygget for Søen og for at regulere Ubrøene og for at bestemme Stjernernes Bevægelse, og det er saaledes ikke noget Observatorium som Universitetets her, hvis Formaal er noget ganske Andet. Jeg skal tage et andet Exempel, som ligger os meget nærmere, nemlig Stockholm. I Stockholm er der et Obser-